

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **T. S.**
bytem X
zastoupen JUDr. Michalem Lorencem, advokátem
sídlem Žerotínova 1132/34, Praha 3

proti
žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**
sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 1. 2022, č. j. X, sp. zn. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Městský úřad Šlapanice (dále jen „městský úřad“) rozhodnutím ze dne 17. 5. 2021, č. j. X, uznal žalobce vinným z přestupku dle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním

provozu). Přestupku se žalobce dopustil tím, že dne 19. 3. 2021 okolo 19.30 hod. řídil motorové vozidlo, aniž by byl držitelem příslušného řidičského oprávnění. Žalobci byl pravomocným příkazem uložen trest zákazu řízení motorových vozidel na 1 měsíc (od 17. 2. 2021 do 17. 3. 2021), po výkonu trestu však žalobci nebylo vráceno řidičské oprávnění ve smyslu § 102 odst. 1 zákona o silničním provozu. Za uvedený přestupek uložil magistrát žalobci pokutu ve výši 25 000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 12 měsíců a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Uvádí, že kvůli prodlení s žádostí o vrácení řidičského oprávnění o pouhé 3 dny mu byl uložen trest zákazu řízení na dobu 12 měsíců a pokuta ve výši 25 000 Kč, aniž by byly zohledněny další okolnosti případu. Sankce považuje žalobce za nepřiměřeně přísné, a to i z hlediska dopadu do jeho pracovního i rodinného života.
3. Zákaz činnosti končil žalobci dne 17. 3. 2021 (středa) a žalobce požádal o vrácení řidičského oprávnění dne 22. 3. 2021 (pondělí). Právě v pondělí 22. 3. 2021 byla žalobci fiktivně doručena a vložena do schránky výzva Magistrátu města Brna ze dne 1. 3. 2021 k odevzdání řidičského průkazu. Řidičský průkaz i řidičské oprávnění také bylo téhož dne žalobci vráceno. Nesplnění *de facto* formální povinnosti má pro žalobce a jeho rodinu velmi zásadní negativní dopad. Bez řidičského oprávnění je těžko představitelné žalobcovo cestování za prací a péče o postiženého syna.
4. Za nešťastnou shodu náhod pak považuje žalobce to, že běžně je v B. pravidelně a poštu přebírá taktéž pravidelně, tudíž by za normálních okolností na výzvu k odevzdání řidičského průkazu zareagoval včas. V době od 1. 3. 2021 ovšem omezila vláda svým usnesením č. 216 ze dne 26. 2. 2021 pohyb mezi okresy z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s epidemií Covid-19. Žalobce, který byl v té době jednatelem společnosti se sídlem v P. a pobočkou v P., se tak v souladu s doporučeními vlády snažil do B. necestovat a o výzvě k odevzdání řidičského průkazu se nemohl včas dozvědět a nedozvěděl.
5. Povinnosti odevzdat řidičský průkaz v určité lhůtě a následně požádat o vrácení řidičského oprávnění v souladu s ustanovením § 102 zákona o silničním provozu si žalobce do té doby vědom nebyl. Poučení v tomto smyslu je v příkazu uvedeno až za razítkem správního orgánu a za podpisem úřední osoby. Dle žalobce by bylo vhodné, aby takto zásadní poučení bylo součástí samotného příkazu.
6. Ani výše pokuty není pro žalobce zanedbatelná. Bylo lze důvodně očekávat, že již samotné projednání věci před správním orgánem potažmo i soudem postačí k jeho nápravě. Dle žalobce takto přísné sankce, jaké byly uloženy za nynější přestupek, mají dopadat pouze na ty nejtěžší případy porušení pravidel silničního provozu. Žalobce upozorňuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je ale třeba dbát na to, aby jako porušení § 125c odst. 1 písm. e) bodu 1 zákona o silničním provozu bylo kvalifikováno jen takové jednání, které dosahuje typové závažnosti tohoto přestupku (rozsudek ze dne 13. 10. 2020, č. j. 10 As 130/2019 – 38). Žalobce má za to, že nebyl naplněn materiální znak přestupku, neboť jeho jednání nebylo společensky škodlivé.

7. Žalobce z těchto důvodů navrhuje napadené a jemu předcházející prvostupňové rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení. Pokud by soud dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí, navrhuje žalobce dle § 78 odst. 2 s. ř. s., aby soud upustil od trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel či zkrátil dobu jeho trvání.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že zákaz řízení motorových vozidel žalobci končil dne 17. 3. 2021 a o vrácení řidičského oprávnění si žalobce požádal dne 22. 3. 2021. To by ničemu nevadilo, pokud by žalobce v mezidobí neřídil žádné motorové vozidlo. Žalobce však tak učinil a ani to nezpochybňuje. Žalovaný neurčuje libovolně druh a výši sankce, může se pohybovat pouze v zákonem určeném rozpětí. Rovněž nemůže určit, zda jednání řidičů po několik hodin, dnů, měsíců, atd. protiprávním není (jak uvádí žalobce „pouhé tři dny“), a pak už je. Žalovaný nepopírá, že sankce není nikterak zanedbatelná. Dle § 125c odst. 9 zákona o silničním provozu však nelze v rozhodnutí o přestupku upustit od uložených sankcí. Žalovaný proto navrhuje, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

9. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 5 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
10. Žaloba **není** důvodná.
11. Přestupku podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 se dopustí ten, kdo řídí motorové vozidlo a v rozporu s § 3 odst. 3 písm. a) zákona o silničním provozu není držitelem příslušného řidičského oprávnění.
12. Podle § 94a odst. 1 zákona o silničním provozu *držitel řidičského oprávnění pozbývá řidičské oprávnění dnem právní moci rozhodnutí, kterým mu byl soudem uložen trest nebo příslušným správním úřadem uložen správní trest zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení motorových vozidel. Podle § 102 odst. 1 zákona o silničním provozu po výkonu trestu nebo sankce zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení motorových vozidel... rozhodne o vrácení řidičského oprávnění příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností na žádost osoby, která pozbyla řidičské oprávnění podle § 94a.*
13. Z § 102 odst. 1 a § 94a zákona o silničním provozu vyplývá, že „po uplynutí doby zákazu činnosti nemůže řidič bez dalšího opět řídit motorové vozidlo. Takový postup by byl jistě možný, ale zákonodárce zvolil jiný, a sice vrácení řidičského oprávnění na žádost ve zvláštním řízení, který vede k faktickému prodloužení doby, po kterou řidič nemůže řídit motorové vozidlo, minimálně o dobu trvání procedury vrácení“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2012, č. j. 7 As 137/2011 – 52, shodně též rozsudky ze dne 27. 1. 2016, č. j. 4 As 268/2015 – 27, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 189/2017 – 40).
14. Jak předesílá žalovaný, mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce nebyl od 17. 2. 2021 do 22. 3. 2021 držitelem příslušného řidičského oprávnění, o něž přišel v důsledku trestu

zákazu činnosti uloženého pravomocným příkazem, a o jehož vrácení požádal právě až dne 22. 3. 2021. Po celou dobu zákazu činnosti žalobce neodevzdal příslušnému úřadu svůj řidičský průkaz, o čemž taktéž není sporu. Je ovšem třeba posoudit, zda na zákonnost napadeného rozhodnutí mají vliv okolnosti, které žalobce prezentuje v žalobě.

15. Ve správním spise je založen příkaz Městského úřadu Žďár nad Sázavou ze dne 28. 1. 2021, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku překročení nejvyšší dovolené rychlosti mimo obec o 30 km/h a více, a jelikož se jednalo o druhý takový přestupek v období 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, byl žalobci uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 1 měsíce. Příkaz byl žalobci doručen dne 8. 2. 2021 a právní moci nabyl dne 17. 2. 2021. Součástí příkazu je i poučení o právech a povinnostech souvisejících s uložením sankce zákazu činnosti. Žalobce byl poučen, že dnem právní moci rozhodnutí pozbývá řidičské oprávnění a že dle § 102 odst. 1 zákona o silničním provozu po výkonu správního trestu zákazu činnosti rozhodne o vrácení řidičského oprávnění příslušný úřad na žádost osoby, která řidičské oprávnění pozbyla. Žalobce byl též tučným písmem upozorněn na to, že do 5 dnů od právní moci rozhodnutí je povinen svůj řidičský průkaz odevzdat příslušnému úřadu.
16. Žalobce tedy byl spolu s příkazem poučen o důsledcích uloženého trestu a o tom, jaký postup zákon o silničním provozu po výkonu trestu zákazu činnosti předpokládá. Dle krajského soudu je lhostejné, že toto poučení následovalo až za otiskem úředního razítka a podpisem oprávněné úřední osoby, neboť bylo především v zájmu samotného žalobce, aby se seznámil s obsahem celé písemnosti, která mu byla řádně doručena.
17. Okolnosti doručení výzvy k odevzdání řidičského průkazu ze dne 1. 3. 2021 jsou pro nynější věc irelevantní, včetně omezení pohybu mezi okresy z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s epidemií Covid-19. Žalobce měl i bez výzvy již na základě § 94a odst. 2 zákona o silničním provozu odevzdat svůj řidičský průkaz do 5 pracovních dnů od právní moci příkazu, tedy do 24. 2. 2021, o čemž byl v příkazu poučen. Současně byl poučen o postupu při vrácení řidičského oprávnění, což bylo dle krajského soudu zcela dostačující.
18. Co se týče materiální stránky deliktu, z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2012, č. j. 1 As 118/2012 – 23, v obecné rovině vyplývá, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, zpravidla (v běžně se vyskytujících případech) materiální znak přestupku skutečně naplňuje, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti.
19. Přímo k přestupku, jehož se dopustil žalobce, konstatoval sedmý senát Nejvyššího správního soudu ve shora odkazovaném rozsudku, že *„jedná-li tedy určitá osoba v rozporu s ust. § 94a a § 102 zákona o silničním provozu, a naplní tím formální znaky skutkové podstaty přestupku..., je nutno mít za to, že je naplněn i znak materiální, ledaže by existovaly zvláštní okolnosti případu, jež by nebezpečnost příslušného jednání snižovaly natolik, že by materiální znak naplněn nebyl“*. Pokud řidič neodevzdal řidičský průkaz, ač tak měl dle zákona učinit, *„věděl, či přinejmenším mohl a měl vědět, že nemá mít řidičský průkaz u sebe, protože je povinen jej odevzdat. Proto si měl klást otázku, jak by měl postupovat poté, co uplyne doba zákazu činnosti, aby řidičský průkaz opět získal“*. Dovodit absenci materiálního znaku přestupku *„by snad bylo myslitelné, kdyby odstup mezi dobou, kdy měl odevzdat řidičský průkaz, a dobou, kdy byl jako osoba bez řidičského oprávnění přistižen, byl mnohaletý“*.

20. Žádné zvláštní okolnosti v případě žalobce dány nejsou. Žalobce ani téměř měsíc po uplynutí lhůty dle § 94a odst. 2 zákona o silničním provozu svůj řidičský průkaz neodevzdal a zároveň si minimálně měl a mohl být vědom, že řidičské oprávnění pozbyl a nabude je zpět teprve postupem dle § 102 odst. 1 zákona o silničním provozu, a to nejen na podkladě zásady *ignorantia iuris non excusat*, ale i proto, že o tom byl písemně poučen. Přesto se rozhodl vozidlo řídit. Ve shodě se shora citovanou judikaturou krajský soud konstatuje, že běžné plynutí času nepředstavuje zvláštní okolnost z hlediska materiální stránky dotčeného přestupku. Ani případná „dobrá víra“ v netrestnost pachatelova jednání (byť v tomto případě v uvozovkách, neboť byla založená na tom, že žalobce neznal právní úpravu a ignoroval písemné poučení v pravomocném příkazu) nepředstavuje takovou významnou skutečnost, jež by byla s to oslabit materiální stránku natolik, aby jednání nemohlo být kvalifikováno jako přestupek (srov. ke shodné skutkové podstatě přestupku též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2017, č. j. 1 As 205/2016 – 60).
21. Na tom nic nemění ani žalobcem odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2020, č. j. 10 As 130/2019 – 38, který navíc není v nynější věci přílehlavý. Obecně je třeba dbát na to, aby jako porušení § 125c odst. 1 písm. e) bodu 1 zákona o silničním provozu bylo kvalifikováno jen takové jednání, které dosahuje typové závažnosti tohoto přestupku. Desátý senát ovšem zároveň konstatoval typovou závažnost jednání spočívajícího v řízení motorových vozidel těmi, kteří sice dříve řídili po právu, ale pozbyli tohoto oprávnění opakovaným či závažným porušením pravidel silničního provozu, které vedlo k trestu zákazu činnosti, což je i případ žalobce. Rozsudek desátého senátu se naproti tomu týkal situace osoby, která příslušné oprávnění měla a nikdy je nepozbyla (získala je v cizině), avšak z určitých důvodů jí nebylo vydáno osvědčení – český řidičský průkaz.
22. Co se týče sankce, za přestupek podle § 125c odst. 1 písm. e) bodu 1 se uloží pokuta od 25 000 Kč do 50 000 Kč a zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let [§ 125c odst. 5 písm. a) a odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu].
23. Podle § 125c odst. 9 zákona o silničním provozu *od uložení správního trestu podle odstavců 5 a 6 nelze v rozhodnutí o přestupku upustit*. To znamená, že ani nelze použít obecné ustanovení § 43 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, které upravuje upuštění od uložení správního trestu.
24. Sazbou pokuty od 25 000 do 50 000 Kč a rozmezím zákazu řízení od jednoho roku do dvou let se zabýval i Ústavní soud ve svém nálezu Pl. ÚS 14/09 ze dne 25. 10. 2011 [*nález se týkal kombinace trestů obsažené v § 22 odst. 4 někdejšího zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, jehož text odpovídal nyní platnému § 125c odst. 5 písm. a) a odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu*]. Ústavní soud zde zdůraznil, že zákonodárce nemusí vždy upustit od spodního ohraničení výměry sankce. „*Typová závažnost (škodlivost) deliktního jednání daného druhu může být obecně tak vysoká, že nepřipouští ani v individuálním případě stanovit nulovou hodnotu výměry sankce; (...) musí být ovšem dodržen příkaz proporcionality mezi typovou závažností deliktního jednání a vyšší sankční sazbou.*“
25. Typová závažnost řízení vozidla bez příslušného řidičského oprávnění je přitom dle krajského soudu natolik vysoká, že toto rozmezí sankce obстоjí. Ani v případě žalobce se nejedná o toliko nesplnění formální povinnosti. Žalobce v důsledku vlastního zaviněného

protiprávního jednání o řidičské oprávnění přišel; v takovém případě platí, že do jeho opětovného nabytí se měl řízení motorových vozidel vyvarovat, což ovšem neučinil.

26. Žalobci byly obě obligatorní sankce uloženy na samé jejich spodní hranici. Správní orgány přitom sankci ukládají jen a pouze v zákonných mezích. Právě v těchto mezích lze zohlednit dopad sankce na osobu žalobce, včetně dopadu do jeho majetkové sféry a pracovního a rodinného života. I kdyby žalobce prokázal významný dopad sankce ve vztahu k jeho osobě, pokud byla sankce uložena v minimální výši, není žádný prostor pro zohlednění této skutečnosti, tj. uloženou peněžitou pokutu ani přesto nelze snížit a zákaz činnosti uložit na kratší dobu (srov. odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2017, č. j. 1 As 205/2016 – 60). Jak zároveň uvedl Ústavní soud v usnesení ze dne 30. 7. 2020, sp. zn. II. ÚS 4097/17, uložení sankce pokuty od 25 000 Kč do 50 000 Kč a zákazu činnosti od jednoho roku do dvou let není obecně způsobilé (ve standardních případech) způsobit likvidační následky, tj. ohrozit existenci či důstojnost člověka. Je samozřejmé, že uložení těchto sankcí je pro pachatele nepříjemné a úporné, avšak takový účinek je přirozenou a dokonce žádoucí vlastností jakékoli sankce – pokud by tomu tak nebylo, vytratil by se generálně preventivní smysl sankcí.
27. Ze stejného důvodu nemohl krajský soud využít ani tzv. moderačního práva dle § 78 odst. 2 s. ř. s. Upustit od správního trestu nebo jej snížit může soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu pouze v mezích zákonem dovolených. Pokud je obligatorní trest, od jehož uložení dle zákona nelze upustit, uložen při samé jeho spodní hranici, zákonem dovolené meze neumožňují krajskému soudu do tohoto trestu jakkoliv zasahovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2021, č. j. 8 As 87/2019 – 76).

V. Závěr a náklady řízení

28. Ze shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s. Vzhledem ke skutečnosti, že soud dospěl k závěru, že žaloba proti rozhodnutí není důvodná a současně nevyhověl ani návrhu žalobce na moderaci sankce, rozhodl ve věci v souladu se závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2014, č. j. 8 As 34/2013 – 38, publikovaného pod č. 3172/2015 Sb. NSS, jediným výrokem „žaloba se zamítá“.
29. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 s. ř. s. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 17. ledna 2023

Mgr. Filip Skřivan, v. r.

samosoudce